Upokojenci so praznovali

Če so že sklepne slovesnosti ob Tednu upokojencev le simbolični postržek vsega tistega, kar se dogaja v tem tednu, potem je bilo tisto, kar so na letošnji zaključni slovesnosti (16. septembra) doživeli naši upokojenci prava velepredstava. Srečanje – že deveto po vrsti – je to pot potekalo v prostorih osnovne šole na Škofljici, kjer so poleg domačih upokojencev in predstavnikov DU iz drugih KS prvič gostili tudi upokojence iz slovenske Koroške, vključno z njihovimi kulturnimi skupinami.

Prepolno dvorano je po novi slovenski himni – Zdravljici – ki jo je zapel MPZ Ivan Cankar iz Ljubljane, tudi to pot pozdravil predsednik Zveze društev upokojencev naše občine **Alojz Zorčič,** ki je izrekel predvsem dobrodošlico rojakom s Koroške, predstavnica Škofljice **Mimi Gruden** pa je v nekaj zgoščenih besedah predstavila domači kraj. Slavnostna prireditev je (vsaj po mnenju udeleženih upokojencev) doživela svoj umetniški vrhunec z ljudsko šaloigro »Kje je meja?«, ki jo je uprizorila igralska skupina Slovenskega društva upokojencev iz Pliberka (v režiji **Stanka Vautija);** zaslužen aplavz pa je požela tudi že po vsej Koroški priznana godba na pihala iz Šmihela pri Pliberku (pod taktirko **Hazeja Košutnika).** V imenu Koroščev je zbrane upokojence posebej pozdravil podpredsednik Slovenskega DU iz Pliberka in zaveden Slovenec ter vsestranski družbeni delavec **Lipej Kolenik.** V imenu domačega DU Škofljica pa je spregovoril njegov predsednik **Franc Rupnik.**

Med nastopajočimi, ki so oblikovali kulturni program, velja vsekakor omeniti tudi nastop učencev OŠ Levstikove brigade s Škofljice, kvintet pevcev-upokojencev z Barja (pod vodstvom Janeza Žagarja) in nastop **Zvoneta Grčarja.**

Kot je že v navadi ob takšnih priložnostih, so seveda tudi tokrat podelili priznanja zaslužnim upokojencem (podelil jih je Alojz Zorčič) in razglasili rezultate športnih tekmovanj, ki so potekala v Tednu upokojencev (vsega skupaj je tekmovalo 63 športnikov-upokojencev).

Nastop naših rojakov s Koroške nikakor ni bil slučajen. Kot nam je povedal podpredsednik občinske ZDU **Bine Otorepec,** je do tega prišlo predvsem po zaslugi ugodnega kulturnega ozračja, ki je nastalo v sodelovanju med našimi in zamejskimi upokojenškimi organizacijami.

»Maja lansko leto so v Pliberku ustanovili novo slovensko društvo upokojencev, in naše DU Dobrova, ki s Korošci že vsaj kakih 25 let goji tesne stike na vseh mogočih področjih, je nemudoma navezalo stike z njimi. K temu sodelovanju je zatem pristopila še občinska ZDU in prišlo je do več kulturnih izmenjav, ki so prišle do izreza zlasti pri organizaciji soudeležbe na zletu upokojencev na Rogli 17. junija letos.

Slovo od Korošcev po sklepni prireditvi na Škofljici (tistega jutra so jim tudi v gostilni Strah pripravili domačo obaro z ajdovimi žganci) je bilo tudi tokrat nadvse prisrčno. Vsi smo si bili enotni, da se moramo kmalu spet srečati.«

Rezultati tekmovanj:

Balinanje: 1. DU Horjul, 2. DU Krim-Rudnik, 3. DU Polhov Gradec, 4. Društvo invalidov Vič, 5. DU Brezovica, 6. DU Dobrova, 7. DU Podpeč-Preserje;

Šah: 1. DU Krim-Rudnik, 2. Društvo invalidov Vič.

Ena od šahovskih ekip se je 14. septembra pomerila tudi na republiškem prvenstvu v Kranju in v močni konkurenci osvojila prvo mesto.

B. Vrhovec

Zahvala ob proslavi viških upokojencev

Deveta slepna proslava športnih tekmovanj viških upokojencev je bila v soboto 16. septembra v Domu Kulture (stara šola) na Škofljici.

Želim se le prisrčno zahvaliti v imenu občinske zveze društev upokojencev Ljubljana Vič-Rudnik, še posebno pa v svojem imenu.

Vsem sodelavcem in prijateljem, upokojenkam in upokojencem društva upokojencev Škofljica, ki so organizacijsko izpeljali vse potrebno za pripravo in nemoten potek ljudske veseloigre Prepir za mejo dveh sosedov, za pripravo in delitev hrane in pijače ter vsa ostala tehnična in pomožna dela.

Vsem nastopajočim: mešanemu pevskemu zboru Ivan Cankar pod vodstvom Anice Špan, učencem osnovne šole Levstikove brigade Škofljica, vokalnemu moškemu kvintetu DU Krim-Rudnik, bralcu Štihovih Spominov na otroška leta, Godbi na pihala iz Šmihela pri Pliberku pod vodstvom kapelnika Hanzeja Košutnika, igralski skupini slovenskega društva upokojencev iz Pliberka pod vodstvom režiserja in igralca Staneta Vavtija, podpredsedniku slovenskih upokojencev iz Pliberka Lipeju Koleniku za pozdravne besede, za organizacijo in sodelovanje na sklepni proslavi, vsem sodelavcem iz občinske, mestne in republiške zveze društev upokojencev, ki so kakorkoli pripomogli, da so bila športna tekmovanja in deveta sklepna proslava izvedeni na primerni kulturni ravni. Hvala podpredsedniku Binetu Otorepcu za povezavo slovenskih upokojencev iz Pliberka in Ljubljane, podpredsedniku Lojzetu Zorčiču pa za strokovno sodelovanje med obema.

Hvala DU Krim-Rudnik za uporabo balinišča in strelišča, društvu invalidov Vič za uporabo prostorov in šahovnic, predstavniku Sveta zveze sindikatov občine Ljubljana Vič-Rudnik, predsedniku občinske konference SZDL Ljubljana Vič-Rudnik pa za osebno navzočnost na proslavi in finančno pomoč za njeno izvedbo.

Zahvaljujem se tudi spoštovanemu uredništvu Naše komune za objavo tega pisma, ki bo poslano slovenskim upokojencem na avstijskem Koroškem.

ZVONE GRČAR

Rozinih devetdeset let življenja

V juniju je v krogu svojih najbližjih – pri Grebenčevih – praznovala devetdesetletnico svojega življenja Roza Zupančič, upokojena učiteljica. Prav na ta dan sta jo obiskala in ji v imenu DPO Vrhovci čestitala Janez Koprivec in Marija Vrhovec. Kljub devetim križem je bila prijetna in zgovorna. Hčerka pa je dejala o njej, da je v svojem življenju bolj malo govorila in veliko delala.

Rodila se je v Ribnici – Goriča vas – v številni družini, saj je bila dvanajsti otrok. Danes ni noben več živ. Živeli so težko življenje, saj kruha ni bilo vedno dovolj. Njo je pot zanesla v Zagreb. Po končanem šolanju se je leta 1923 prvič zaposlila kot učiteljica v Griblah v Beli krajini, kjer je poučevala dve leti. Nato je odšla v Šentjernej, kjer je poučevala 41 let – do svoje upokojitve 1966 leta. S ponosom pove, da v vsem tem času ni bila nikoli v bolniškem staležu. Vse dokumente o šolanju, službovanju ima vzorno urejene in napisane z lepopisno pisavo. Mož je bil orožnik, zato so veliko časa preživeli ločeno.

Ljubila je svoj poklic in otroke in je veliko časa posvetila mladini. Poučevala je dopoldne in popoldne. Vrt pri šoli pa ji je pomenil razgibavanje in zadovoljstvo. Živeli so preprosto, skromno in zdravo življenje. Sedaj živi pri hčerki v toplem družinskem okolju.

Prav v tem času so pri nas učitelji stavkali. Vprašali smo jo, kaj misli o tem? Dejala je, da ona ni nikoli premišljala o plači, ker je bilo to sistemsko urejeno. Prepričana je bila, da je tako prav.

Danes se upravičeno vprašamo, zakaj mora učitelj izgubljati svoj čas in energijo za stavke, za dokazovanje svojega dela in pravično plačilo tega dela. Učitelj mora s svojim učnim programom miren in neobremenjen v razred. Le tako bo lahko uspešno izpolnil svoje poslanstvo do mladega rodu.

Ob koncu smo naši slavljenki še enkrat zaželeli veliko zdravja in zadovoljstva.

MARA VRHOVEC

UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

Peto študijsko leto

V ponedeljek 16. oktobra ob 10.uri bo v zbornični dvorani ljubljanske Univerze slavnostno uvodno srečanje v peto študijsko leto Univerze za tretje življenjsko obdobje.

V petih letih delovanja si je ta, s prostovoljnim delom organizirana ustanova (uradna ustanovitelja sta Andragoško društvo Slovenije in Filozofska fakulteta) pridobila trden sloves. Po njenem modelu nastaja zdaj pri Filozofski fakulteti v Beogradu prva univerza v Srbiji.

Univerzo bi zdaj lahko imenovali kar medgeneracijska, saj v njej deluje preko trideset mentorjev vseh starosti, starejši slušatelji pa vse pogosteje v svoje učne skupine sprejemajo mlade študente.

Mentorji so univerzitetni profesorji, strokovnjaki s področja izobraževanja odraslih, umetniki, absolventi, skratka aktivni pa tudi upokojeni strokovnjaki. Druži jih želja po drugačnem, humaniziranem izobraževanju, ki upošteva slehernega posameznika v učni skupini: njegovo osebnost, želje, sposobnosti. Učne ure, ki se odvijajo v majhnih skupinah (do dvanajst slušateljev) mentorji usmerjajo tako, da slušatelji sami iščejo poti do znanja. Veliko si pri učenju slušatelji pomagajo medsebojno tudi zunaj učnih ur. Učijo se predvsem procesov: razmišljanja, odločanja, samostojnega iskanja virov. Vse to je v skladu z načelom Univerze, da je izobraževanje proces (doživljenski), da ni podajanje dejstev, podatkov, definicij na eni strani in takojšnje posrkanje tega v celofan zavitega »znanja« na drugi. Na Univerzi vlada prepričanje, da je najdragocenejše tisto učenje, ki slušateljem omogoči, da do novega znanja pridejo in ga osvojijo po svojih poteh in lastnem ritmu. Mentorjeva naloga je predvsem v tem, da različne sposobnosti svojih študentov prepozna in upošteva ter jih uigra. To pomaga graditi kolektiv iz poprej brezoblične učne skupine. V takšnem kolektivu pa se ne »godi« samo učenje marveč se delijo tudi skrbi, radost in stiske.

Univerza za tretje življenjsko obdobje uveljavlja načelo doživljenskega izobraževanja, t.j. pravico do razvoja in osebnostne rasti. Razvoj in osebnostna rast sta del tiste kvalitete življenja, ki jo človek, še posebej v starejših letih, potrebuje. Pa še nekaj: človek živi le dokler se razvija. Ne živi zaradi življenja samega, marveč zaradi smisla, ki ga najde v njem. V tretjem življenjskem obdobju, ko so veliki napori za preživetje družine in delo za njim, človek najde smisel v sebi samem in sočloveku. Izobraževanje mu pri tem omaga. Zato ni nenavadno, da ima Univerza vsako leto več slušateljev, da skoraj ne pozna osipa, da je izobraževanje starejšim ljudem tudi način bivanja, druženja.

V preteklem letu so se naši študentje udeleževali študijskih krožkov iz: angleškega, francoskega, italijanskega, nemškega, kitajskega jezika, računalništva, slikarstva, književnosti, umetnostne zgodovine in zgodovine, novinarstva.

Ob stalnih študijskih krožkih so tekla tudi skupna predavanja. Organizirali smo koncerte in študijska potovanja, okrogle mize, izobraževalni tabor. Letos bomo tem dejavnostim pridružili še: ustvarjalno pisanje, zaščito spomenikov, predavanja iz uporabe psihologije. Ciklus predavanj o Daljnem Vzhodu v povezavi s tečajem japonskega urejanja cvetja.

V pripravi je povezava in izmenjava študentov z birmighanško Univerzo za tretje življenjsko obdobje.

Informacije po telefonu: 572-464, Univerza za tretje življenjsko obdobje, Bijedičeva 15, 61000 Ljubljana (najlažje ob uradnih urah ob četrtkih od 10. do 14. ure.

D. FINDEISEN

Zahvala pediatrične kirurgije

Gostinci Obrtnega združenja Vič so finančno podprli adaptacijo Enote za intenzivno terapijo otrok Pediatričnega oddelka kirurških strok Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana. Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so s svojimi prispevki omogočili, da je posodobitev na kliniki uspešno zaključena. Še posebej naj velja zahvala pobudniku te akcije Janezu Kirnu, predsedniku sekcije OZ Vič Antonu Vogrinčiču in tajniku OZ Vič Branetu Pečanu.

V imenu zdravstvenih delavcev:
prof. dr. Pavle Kornhauser.

Kadilci, ne ogrožajte nekadilcev

Spet je leto okoli in humanitarna organizacija RKS se je aktivno vključila v boj proti kajenju in škodljivosti kajenja. Tradicionalni teden boja proti kajenju je potekal v letošnjem letu od 14. septembra do 21. septembra z motom: KADILCI NE OGROŽAJTE NEKADILCEV.

Vse več propagandnih oddaj na zahodu je usmerjenih na preprečevanje kajenja. Prav tako je izdano mnogo poljubnih izdaj, ki prepričljivo govorijo o škodljivosti te najpogostejše razvade. Vse to je uspelo število kadilcev precej znižati. Ne povsem novo je pa tako na zahodu kot tudi pri nas prepovedi kajenja v javnih prostorih, v katerih se zbirajo tudi nekadilci. Številne raziskave so namreč pokazale, da je škodljivo tudi tako imenovano pasivno kajenje — dim, ki ga vdihavajo nekadilci v prostoru, v katerem kadilci nekontrolirano kadijo.

Najpogostejša obolenja, ki jih povzroča kajenje so bolezni dihal, srca in ožilja, nespodbudno pa nikotin deluje tudi na živčni sistem. Kajenje sicer uvrščamo v skupino bolezni odvisnosti, velja pa za to razvado pravilo: S TRDNO VOLJO SE JI NI TEŽKO ODPOVEDATI, zato ne čakajmo, da nas bo na to opozoril naš zdravnik, ko bo gledal naše zdravstvene izvide.

Priporčamo zdravstvena predavanja naših eminetnih zdravnikov po DO, KO in šolah. Predavanja imajo predvsem preventivni namen, v smislu osveščanja potencialnih kadilcev o nenehnih posledicah nikotinizacije.

O vaši želji **po predavanju se obrnite na Občinsko organizacijo RKS Ljubljana Vič-Rudnik, tel. 213-512.**

Občinska organizacija RKS Ljubljana Vič-Rudnik

BILI SO MED NAMI

Justina Jagodič

V Velikih Laščah je v devetdesetem letu starosti umrla upokojena učiteljica, znana aktivistka iz NOB, Justina Jagodič, rojena Kramar iz Želimelj.

Kot zavedna Slovenka se je že v prvih dnevih okupacije poleti leta 1941 preko brata Franca Kramarja — Simona, organizatorja OF, vključila in aktivno sodelovala v osvobodilnem gibanju. Povezana je bila z zelimeljsko četo in iz Ljubljane je prinašala perilo, obleko, razen tehnični material, hrano, cigarete in drugo za potrebe prvih partizanov na Kureščku. Bila je izdana in sredi januarja 1944 so jo domobranci aretirali in odpeljali v koncentracijsko taborišče Rawensbrück. Dodeljena je bila v 2. blok med Nemke, kjer se je povezala z avstrijko komunistko Moniko Polgl iz Gradca, s katero sta delali v šivalnici. Vsak dan je imela na razpolago nemške časopise, prevajala je novice, posebno o frontah, kjer so se Nemci umikali in pošiljala obvestila slovenskim jetnicam, katerim je dvigovala moralo, upanje na zmago in povratek domov.

Od delovne, zavedne, predane in vedno prijazne aktivistke Justine Jagodič so se 16. septembra 1942 poslovili njeni najbližji.

Alfredu Golavšku v slovo

Sredi priprav na krajevni samoprispevek je smrt pretrgala življenjsko nit našega predsednika KK SZDL Vnanje Gorice Alfredu Golavšku.

Vsi, ki smo z njim sodelovali, smo ob nepreklicnem dejstvu, da ga ni več, onemeli. Nemogoče je dojeti neizprosno resnico, saj smo še pred kratkim skupaj ocenjevali kako potekajo akcije na posameznih področjih dela v naši KS. Posebno skrbno se je zavzemal za takojšnjo realizacijo prioritetnega plana za priključitev na vodovodno omežje Ljubljane in pospešitev akcije za napeljavo telefonov. Nenehno je opozarjal, da uspešno zaključena akcija napeljave telefonov pogojuje vse nadaljnje akcije na ožjem področju Vnanjih Goric kakor tudi v vsem jugozahodnem delu naše občine. Dobro se je zavedal, da posmezna KS ne more ozko uresničevati svojih interesov, temveč da je potrebno vsako akcijo zasnovati široko, v skladu s strokovnimi zahtevami in potrebami vseh krajanov, da moramo zagotoviti vsem krajanom enake pravice in obveznosti na vseh področjih, ne glede na to v kateri KS ali občini živijo.

Za Alfredom Golavškom ostaja velika praznina, ki obvezuje. Dolžni smo jo zapolniti, nadaljevati tam, kjer je z veliko vnemo in zagnanostjo pisalo novo poglavje v razvoju KS Vnanje Gorice on prenehal.

S ponosom in hvaležnostjo se ga bomo spominjali!

KRAJANI